

7. Měnové podmínky

Nastavení měnověpolitických sazeb se ve 2. pololetí neměnilo.

Úroveň základních měnověpolitických sazeb se ve 4. čtvrtletí nezměnila. Poté, co v 1. pololetí došlo k rychlému navýšení, setrvala tedy až do konce roku dvoutýdenní repo sazba na hodnotě 7,00 %, diskontní sazba na 6,00 % a lombardní sazba na 8,00 %.¹ V případě směnného kurzu koruny vůči euru byl vývoj loni ovlivněn intervencemi proti oslabení, které ČNB prováděla od poloviny května. Nejjasněji se intervence projevovaly na strnulém kurzu v květnu a červnu, pak ale došlo k mírnému posilování, které trvalo do konce roku. Ve 4. čtvrtletí dosáhla průměrná hodnota kurzu koruny vůči euru 24,39 CZK/EUR. Meziročně koruna vůči euru posílila o 3,9 %. Mezičtvrtletně byl kurz silnější o 0,8 %. U dolarového kurzu byl vývoj turbulentnější. Koruna od počátku roku až na dočasně výjimky držela oslabující trend, který vyvrcholil na přelomu 3. a 4. kvartálu. V průběhu listopadu došlo k výraznému posílení z úrovně nad 25 korunami za dolar ke 23,50 korunám. Do konce prosince kurz klesl na 22,62 CZK/USD, což je ale stále nižší úroveň než na začátku roku (nejvyšší hodnota v únoru činila 21,18 CZK/USD). Průměr za celé 4. čtvrtletí byl 23,92 CZK/USD, což představuje meziroční oslabení o 7,8 % a mezikvartální posílení o 2,0 %.

Na konci roku klesaly výnosy dluhopisů.

Sazby mezibankovního trhu kopírovaly vývoj těch měnopolitických a od července si držely stálou úroveň. Tříměsíční sazba PRIBOR rok 2022 zakončila na hodnotě 7,26 %. Jistá očekávání budoucího poklesu měnověpolitických úrokových sazeb byla patrná na šestiměsíční a roční PRIBOR sazbě, které v posledních měsících roku 2022 drobně poklesly (znatelněji roční sazba – ze 7,44 % na konci září na 7,28 % na konci prosince). Výnosy dluhopisů v první polovině loňského roku značně narostly, ale ve 4. čtvrtletí klesaly. Nejvíce se snížilo průměrné úročení v případě krátkodobých dluhopisů (–0,71 p. b.²), ty si ale nadále držely nejvyšší úroveň úročení, když rok zakončily na 5,38 %. Střednědobé dluhopisy byly ke konci prosince úročeny 4,73 % (–0,16 p. b.) a dlouhodobé 4,47 % (–0,01 p. b.).

Loni klesal objem netermínovaných vkladů, které střadatelé převáděli na termínované účty.

V průběhu roku se postupně zvyšovalo úročení klientských účtů. Ke konci roku byly jednodenní vklady domácností v průměru úročeny 1,33 % (nárůst o 1,04 p. b. meziročně a 0,26 p. b. od konce září). K drobnému posunu došlo také u běžných účtů, u kterých úrokové sazby setrvaly posledních několik let na nulové úrovni (meziročně +0,16 p. b. na 0,22 % ke konci prosince 2022). Největší nárůst se loni odehrál v případě úrokových sazeb u vkladů s dohodnutou splatností, hlavně u splatností pod dva roky. Průměrná úroková sazba u vkladů s dohodnutou splatností ke konci roku 2022 dosahovala 6,0 % a meziročně se zvýšila o 3,68 p. b. Mezičtvrtletně zde celkově sazby spíše stagnovaly (–0,08 p. b.), což lze přičíst vkladům se splatností pod jeden rok, kterých je mezi obyvatelstvem nejvíce. Naopak u delších splatností úrokové sazby mezičtvrtletně rostly. Běžné účty nefinančních podniků byly ke konci roku úročeny v průměru 0,81 % (meziročně +0,61 p. b., mezičtvrtletně –0,07 p. b.). Průměrná sazba jejich vkladů s dohodnutou splatností činila 5,78 % (+3,31 p. b. meziročně). Mezičtvrtletně sazba klesla o 0,67 p. b. Po celý loňský rok zcela netypicky klesal objem netermínovaných vkladů, které střadatelé zřejmě převáděli na termínované účty. Ke konci roku 2022 byl celkový objem vkladů meziročně vyšší o 356,6 mld. korun. Z toho ale netermínované vklady klesly o 315,4 mld. korun, a naopak termínované se zvýšily o 671,9 mld. Domácnosti³ se na popsaném nárůstu podílely nejvíce (+131,8 mld. korun), následovaly finanční instituce (+104,3 mld.), vládní instituce (+73,3 mld.) a nefinanční podniky (+58,1 mld.). Vklady nerezidentů meziročně klesly o 16,6 mld. korun.

¹ Není-li uvedeno jinak, je zdrojem údajů v této kapitole databáze ARAD České národní banky. Hodnoty směnných kurzů jsou rovněž převzaty od ČNB.

² Není-li uvedeno jinak, je změnou úrokových sazeb myšlen rozdíl mezi hodnotou ke dni 31. 12. 2022 a 30. 9. 2022.

³ Obyvatelstvo včetně živnostníků.

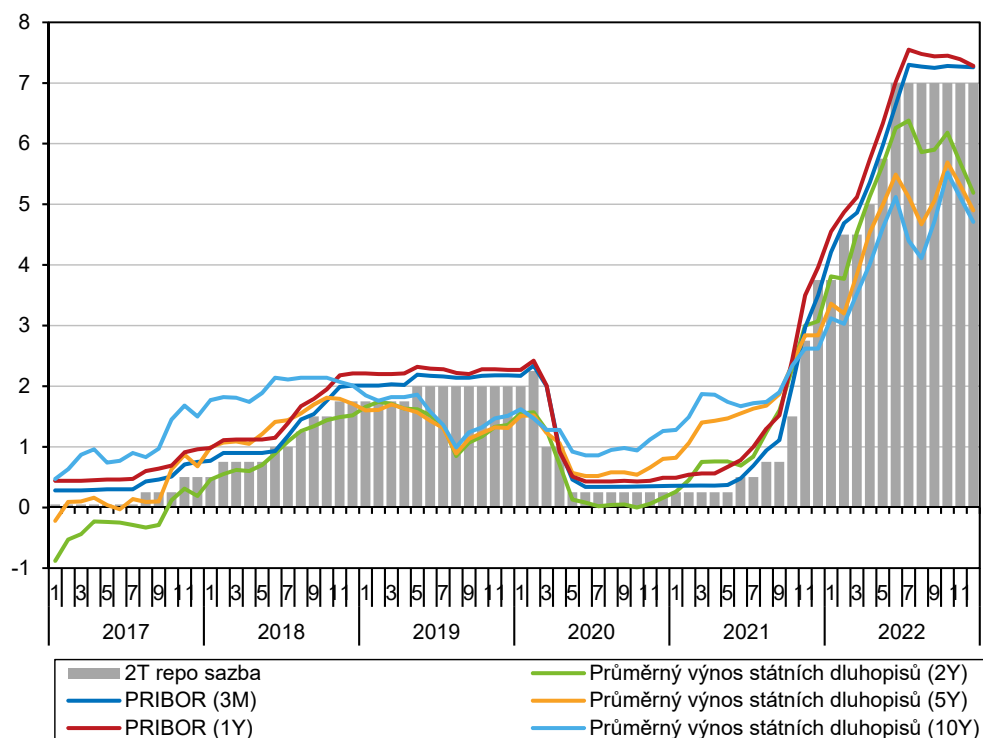
Výrazně rostly úrokové sazby úvěrů.

V loňském roce dál pokračovalo zdražování úvěrového financování. Úvěry na spotřebu domácností byly ke konci roku úročeny v průměru 9,66 %, což představovalo meziroční nárůst o 1,75 p. b. a mezičtvrtletní stagnaci (-0,04 p. b.). Objem spotřebních úvěrů byl ke konci roku meziročně o 7,3 % vyšší. To je poměrně solidní přírůstek, který ale zaostával za cenovým růstem. Na konci loňského roku byla meziročně o 1,96 p. b. vyšší průměrná úroková sazba úvěrů na bydlení (4,88 %). Meziroční dynamika úvěrů na bydlení tak pokračovala v poklesu. Objem poskytnutých úvěrů na bydlení byl ke konci roku meziročně vyšší o 4,8 %, což je nejmenší přírůstek od 2. čtvrtletí 2013. Objem nových hypotečních úvěrů⁴ se po ohromné expanzi z roku 2021 loni prudce propadl. Pokles se týkal zejména čistých nových úvěrů. Většinu z nových úvěrů tvořila ve 2. pololetí 2022 ostatní ujednání, tedy úvěry, u kterých končily fixace úrokové sazby.

Podniky ve velké míře požadovaly úvěry v cizí měně.

Loni se prudce navyšovaly také úrokové sazby úvěrů pro podniky. Úvěry s objemem do 7,5 mil. korun byly ke konci roku úročeny v průměru 7,54 % (meziročně +2,68 p. b.), úvěry mezi 7,5 a 30 mil. měly průměrnou sazbu 8,03 % (+3,32 p. b.) a úvěry nad 30 mil. byly úročeny 9,17 % (meziročně +4,79 p. b.). Celkový objem úvěrů a pohledávek nefinančních podniků byl ke konci prosince meziročně vyšší o 4,1 %. Přitom se ale úvěry a pohledávky v korunách meziročně propadly o 13,2 %, zatímco úvěry v cizí měně narostly o 36,6 %⁵. Ke konci prosince vykazovaly největší meziroční navýšení úvěry poskytnuté v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (22,0 %), veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení, vzdělávání, zdravotní a sociální péče (10,1 %), velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel (9,2 %), stavebnictví a činnosti v oblasti nemovitostí (shodně o 7,1 %). Úvěry pro informační a komunikační činnosti byly ke konci roku 2022 meziročně o 11,1 % nižší.

Graf č. 17 Tržní úrokové sazby (v %)

Zdroj: ČNB

⁴ V nových smlouvách jsou zahrnuty i refinancované úvěry a ostatní ujednání. Refinancované úvěry zahrnují stávající smlouvy sjednané nově u jiné banky, zatímco ostatní nová ujednání jsou stávající smlouvy sjednané s novými podmínkami u stejné banky.

⁵ Úvěry v cizí měně začaly prudce růst po začátku opětovného zvyšování měnověpolitických sazeb v červnu 2021. Do konce prosince 2022 narostl jejich objem o 198,9 mld. korun (54,8 %).

